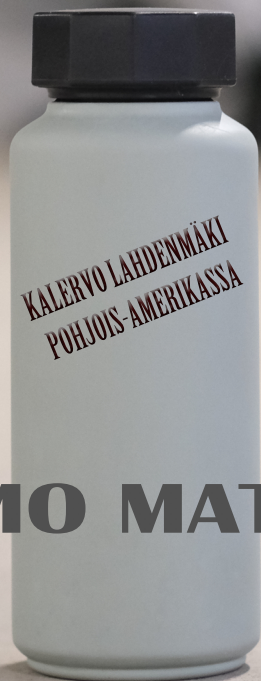

YTIMESSÄ

KIMMO MATERO

*Omistettu niille, joiden mielestä kunnon trilogia vaatii aina
vähintään neljä osaa.*

Kimmo Matero

Ytimessä

- Kalervo Lahdenmäki Pohjois-Amerikassa -

© 2022 Kimmo Matero

Kannen suunnittelu: Viestintätoimisto Kiteytin

Sisuksen taitto: Viestintätoimisto Kiteytin

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-6230-1

Y K S I

- *Miguel! Ven aquí! Pronto!*

Vaaleahiuksinen, auringon ahavoittama nuorimies kohotti katseensa kalaverkosta, jota hän oli paikkaamassa ja siristi silmiään kuulemansa huudon suuntaan. Rantaviivalta häntä kohti kompuroiva hahmo oli äänestä päätellen hänen kahdeksanvuotias veljensä Francisco. Tai Paco, kuten nimi oli tapana lyhentää. Tai Paquito, kuten kaikki tutut poikaa käytännössä kutsuivat. Joka taas oli lempinimen Paco diminutiivimuoto.

- *Ahorita, Paquito!* Miguel huusi äänen suuntaan. Meksikossa kaikki rakastivat diminutiiveja, jolleivät sitten tarvinneet superlatiiveja, Miguel ajatteli. Esimerkiksi "ahora" tarkoitti "nyt", mutta kaikki käyttivät siitäkin diminutiivia "ahorita". Joku turisti oli Miguelille tätä joskus ääneen ihmetellyt - kuinka sellaista muotoa kyseisestä sanasta voisi edes olla olemassa. Mikä muka oli pienempi hetki kuin "nyt"? Etenkin, kun kysyjän mukaan meksikolaisilla ei tuntunut olevan erityistä tarvetta kuvata erityisen nopeaa ajan kulua. Miguelkin oli oppinut kielen vasta myöhemmin, mutta oli kaupan päälle

saanut meksikolaisen mentaliteetin. Sen vuoksi hän oli vain hymyillyt vieraan kummalliselle ajatuksenjuoksulle.

Aamuaurinko paistoi kivikkoiselle rannalle hänen selkensä takaa, joten sen kirkkaus ei ollut syynä Miguelin siristelyyn. Juanita-äiti oli jo useasti käsenyt poikaansa hankkimaan itselleen silmälasit, mutta tämä oli sinnikkäästi siirtänyt hankintaa eteenpäin selittäen, että laseihin uppoavilla rahoilla olisi kalastajaperheessä muutakin käyttöä.

Kalastus sinänsä sujui mukavasti; Acapulcon vesissä riitti kalaa, etenkin hyvin kaupaksikäyviä ruokakaloja, kuten punertavaa guachinangoa ja hopeanväristä mojarraa. Vaikkei Miguel sitä tiennyt, Meksiko oli kansainvälisissä kalastustilastoissa 80-luvun alussa maailman kärkimaita, jopa Norjan edellä. Tämä siitäkin huolimatta, että kalastukseen liittyvä lainsäädäntö ja muu suunnitelmallisuus loisti poissaolollaan. Tai ehkä juuri siksi.

Miguelin perheen taloudelliset harmit liittyivätkin lähinnä heidän ikääntyvään kalastusvälineistöönsä. "Etsii, etsii, vaan ei soisi löytävänsä" -arvoitus kuvasti hyvin Miguelin tämänhetkistä verkonpaikkaajan roolia. Tai olisi kuvastanut, jos sanonta olisi tunnettu Meksikossakin. Toiveidensa vastaisesti hän oli kuitenkin löytänyt parikymmenmetrisestä verkosta aamun aikana jo puolen tusinaa paikattavaa reikää.

Paco oli ehtinyt hänen vierelleen, hänen huohotuksensa jätti alleen rantaan lyövien laineiden rauhallisen, mutta säännöllisen sykkeen. Miguel laski verkonpaikkaustarvikkeensa sylistään ja nousi tuoliltaan.

- Mikä nyt on hätänä, Paquito? hän kysyi veljeltään. Veljeksiksi heitä ei kukaan ulkopuolinen olisi kyllä luullut; tummahiuksinen ja -hipiäinen Paco oli täydellinen vastakohta vaaleahiuksiselle ja sinisilmäiselle Miguelille. Lisäksi veljesten ikä ero oli lähempänä pariakymmentä vuotta. Tarkempaa lukua kukaan ei osannut sanoa, koska kukaan ei tuntunut tietävän

Miguelin tarkkaa ikää. "25, más ó menos", hänen äitinsä yleensä vastasi kysyjille, Miguel mukaan lukien.

Paco ei innostukseltaan ollut ensin saada sanaa suustaan, vaan hän viittilöi kädellään raivoisasti rannan suuntaan.

- Veli, tule äkkiä katsomaan!

- No mitä siellä nyt on?

- Aallot ovat tuoneet rantaan jonkun!

Miguel terästi katsettaan Pacon osoittamaan suuntaan. Rantaan verkalleen lyövien, vaahtoavien laineiden seassa erottui todellakin jotakin. Joskus aallot ohjasivat kallioiden reunustaman lahden liian matalaan rantaveteen delfiinejä, mutta tämä mytty oli eri muotoinen.

- Pian nyt!

Miguel lähti kävelemään kohti vesirajaa Pacon vetäessä häntä kädestä pitäen kiirehtimään. Hän vilkaisi ympärilleen ja totesi, ettei pienen kylän edustalla olevalla rannalla näkynyt muita. Turistien lisäksi myös paikalliset karttoivat rantaa ajanviettopaikkana; laskihan Acapulcon kotitalouksien puhdistamattomista jätevesistä suuri osa juuri tänne. Miguelin perheelle se merkitsi kuitenkin rauhallista paikkaa säilyttää venettään ja kalastusvälineitään.

Lähestyessään kohti aaltojen valelemaa myttyä Miguelin vauhti hidastui entisestään.

- Mikä nyt on? Mikset tule? ihmetteli Paco yrittäessään kiskoa veljeään lähemmäksi.

Miguelin päässä kohisi, ja hän tunsu, kuinka kaukaiset muistikuvat yrittivät puskea esiin hänen aivoistaan. Hän näki välillä edessään aaltojen liikuttaman tumman vaatemytyn, välillä itsensä makaamassa puolittain vedessä samalla kohdalla, tuntemattomien hahmojen hääriessä hänen ympärillään ja esittäen hänelle kysymyksiä, joista hän ei saanut selvää.

Miguel ravisti päätään ja räpsytteli silmiään. Näky ei kadonnut kokonaan, mutta hän pystyi toteamaan, ettei hänen

edessään nyt lojuva vaatenyytti ollut muuta kuin juuri se - vaatenyytti. Pacokin kurkisti vaatekasaa veljensä takaa, ja tunnisti sen elottomaksi. Poikaa alkoi nolottaa hänen äskeinen innostuksensa, ja hän yritti peittää sitä potkaisemalla myttyä ja naurahtamalla väkinäisesti.

Miguelia ei naurattanut. Kuuden vuoden takaiset muistikuvat alkoivat hitaasti jäsentyä hänen aivoissaan. Tässä hän oli itse maannut, tajunnan rajamailla. Hän muisti, kuinka häntä kiskottiin pois vedestä ja autettiin oksentamaan suolaista merivettä pois keuhkoista. Vesi pisteli, ja tilalle virtaava happi oli pakahduttaa hänet, mutta jotenkin hän onnistui pysymään tajuissaan. Auttajiensa kysymyksiä hän ei kuitenkaan ymmärtänyt. Hän aisti, kuinka joukko ihmisiä kantoi hänet rantaan ja siellä sijaitsevaan rakennukseen lepäämään. Armelias pimeys oli silloin vienyt hänet mukanaan. Siihen myös nyt esiin virinnyt muistikuva hälveni.

K A K S I

Raaputin keittiön huurtuneeseen ikkunaan aukon nähdäkseni sen puitteisiin ruuvatun elohopeamittarin. Hain hetken harmaata elohopeapalkkia, ennen kuin osasin luoda katseeni riittävän alas: -38°C. Kol-me-kym-men-tä-kah-dek-san-he-le-ve-tin-as-tet-ta. Pakkasta.

Tammikuun 10. päivä tulisi epäilemättä jäämään Uudenmaan säätilastoihin kylmimpänä pitkään aikaan. Vedin joskus äidiltäni joululahjaksi saamani villasukat tiukemmin jalkaani, laahustin tiskialtaan luo ja napsautin kahvinkeittimen päälle. Eihän tällaisissa Siperian pakkasissa ollut mitään järkeä. Noudin postilaatikostani kolahtaneen, kohmeisen Hesarin eteisen lattialta ja aloin käännellä sen sivuja löytääkseni mainoksia edullisista lomamatkoista kesän lämpöön. Postinkantajan tuloni eivät olleet häävit, mutta yksin asujan menot olivat onneksi vielä maltillisemmat. Olin saanut villasukan varteen säästettyä jonkinmoiset lomarahat hätätilanteita varten. Ja tämä oli sellainen.

Tjäreborgin logoa etsiessäni saavuin urheilusivuille. Niillä ennakoitiin päivän tulevaa, miesten hiihdon maailmancupin 15

kilometrin kilpailua kaukana Calgaryssä, Kanadassa. Harri Kirvesniemi mittelisi pää kenossa maailmancupin osakilpailuvoitosta Ruotsin Torgny Mogrenin kanssa. "Hartsa" totesi artikkelissa olevansa ihan kohtuuhyvässä kunnossa. Nyökkäilin hyväksyvästi; en niinkään kommentin sisällölle kuin sen sävyille. Kirvesniemi ei pullistellut turhia, perinteisellä suomalaisella tyyllillä mentiin, sekä ladulla että haastatteluissa. Parhaansa oli menossa tekemään, ja se saisi riittää.

Mietin, että Kanadassakaan tuskin olisi näin älyttömiä pakkasia ja kaadoin perkolaattorista juuri valmistunutta Sheikin Mokkaa mukiin jäähtymään. Sheikkienkään ei tarvitsisi kuuna päivänä kärvistellä tällaisissa kylmyyksissä. Radiossa ruotsalaisten uusi pop-menestystuote Europe tuuttasi eetteriin enteellisesti viimeistä lähtölaskentaa. Jonnekin olisi pakko päästä. Jatkoin matkailumainosten etsintää.

Matkailusivuillakin pakkasten päivittely sen kuin jatkui. Uutisen mukaan Finnairin DC-10-kalusto oli "hyytynyt omiin hydraulinesteisiinsä", eikä Atlantin ylilentoja voitaisi niillä tehdä ennen pakkasten hellittämistä. Ounastelin, että keväämmälle siirtyville lennoille olisi varmasti tungosta, ja hinnat saattaisivat olla sen mukaiset.

Tjäreborgin ilmoituskin löytyi. Se mainosti tsä-tsä-tsä-lomamatkoja Kanarian saarille, Rhodokselle ja Kyprokselle, mutta minä huomasin yhtäkkiä haluavani punatakkisten poliisien, vaahterasiirapin ja majavien maille Kanadaan. Kesällä sielläkin olisi varmasti mukavan lämmintä. Kyytitarjontaa sinne tuntui kuitenkin olevan hiukan etelän lomakohteita niukemmin.

Viimein tärppäsi: meno-paluulentoja Helsingistä Montrealiin kaupattiin heinäkuun alusta alle tuhannella markalla. Ilmeisesti jokin lentoyhtiö promosi uutta, avautuvaa reittiään postimiehenkin lompakkoa kutittelevalla tarjouskampanjalla. Mietin, että vielä muutamaa vuotta aiemmin lomamatka heinäkuussa ei olisi tullut kyseeseenkään;

Lahdenmäki-trilogian neljännessä osassa Kalervo päättää tammikuun 1987 ennätyspakkasissa viettää kesälomansa lämpimässä.

Uudella mantereella lämpöä riittääkin, mutta lomailu jää haaveeksi: kaatosateet, Iso-Britannian ydinaseohjelma, vanha ihastus ja yhteydenotto haudan takaa muuttavat matkan luonteen.

Harva kirjailija pystyy neljään perättäiseen esikoisteokseen. "Kalervo Lahdenmäen tarina puski vielä kerran läpi sormenpäistä. Olisikohan tämä nyt vihdoin tässä?"
- Kimmo Matero

Kansikuvat: Maarit Haataja